

Bcc אלי ברק

נמוכה, שמנמנה, חטוטרת נטולת גב, ממושקפת, מכונסת בעצמה ומחרישה חיוך; ילדת כאפות חנונית שלאורך השנים לא שינתה כמעט במאומה את מראה. בלתי מתנצלת, כמעט מתריסה באנכרוניסטיות שלה; מסרבת ללבוש עדשות או למצק את חמוקיה, החיפושית מאז ומעולם וויתרה על עדכניות אופנתית שהיתה עשויה לקדם אינטרסים בין החתיכים והחתיכות על הכביש. החיפושית, גם כאשר היא יוצאת בשערי המפעל היום, היא עדיין "זקנה". זקנה במובן של שימור מסורת, של אתוס מודרניסטי שחוזר למקורות, שאיננו מחפש וריאציות על המקור; שדוחה גישה של "פוסט" לטובת התרפקות על המודל הישן ו"הטוב". "הטוב" במרכאות, מכיוון שעד כמה שננסה לשכוח, מוצאה של החיפושית בגרמניה הנאצית. היא היא מכונית העם. כך לפחות לפי היטלר. וכך, עם כל הויכוח לגבי הטעם הגרמני המוטורי של שנות השלושים של המאה הקודמת, קשה להתווכח עם המורשת שנשמרה מאז. הזויה ומקוממת יאמרו אחדים, הזויה ומסקרנת יאמרו אחרים. כך או אחרת, ולמרות שעם השנים הלכה וקתה הזויה הפוליטית של המכונית, עדיין קשה לחמוק משובל של גרמניות אשר מלווה אותה. במובן הזה, האנשים שעסקו בייצור של המכונית מתום מלחמת העולם השנייה לקחו על עצמם משימה לא פשוטה: לעצב תודעה חדשה מבלי לשנות את צורת הייצוג; להתעקש על מיתוג מחדש ללא חידוש המותג; להניח שסמל הוא מטבע עובר לסוחר, ששוכח את מושא הסימול. יום אחד החיפושית היא חוד החנית של מעמד הביניים של הרייך השלישי, ויום אחר, היא לא פחות מאותו חוד, רק במדינת היהודים. מדובר אפוא בגישה הגורסת שמה שטוב הוא טוב, וככזה ראוי להיות מנותק מההקשרים הלא טובים שכוננו אותו מלכתחילה. או אם תרצו, ניתוק הקשר בין מסמן למסומן ואפשרות לבחון פרמטרים בלתי מדידים לעומת כאלו הניתנים לכימות: פרמטרים של זיכרון, היסטוריה, תודעה ומה שמתלווה אליהם - כעס, כאב, שנאה, פחד - מול פונקציונאליות מכאנית וכלכלית. מבחינה זו, ככל שהדברים אמורים לגבי החיפושית, מדובר באבולוציה שלא סופרת סנטימנטים. באבולוציה אשר מפרידה בין אתוס גרמני ללוק. ובאגף הלוק, קשה לראות בחטוטרת הממונעת משהו מן הטעם הארי.

אלי ברק מכון לרווח שבין תרבות לבין טבע. לרווח שבין אתוס של מקור לבין נראות שלו. ברק מסכסך בין זיכרון לבין האופן שבו אנו זוכרים. ברק מהדק נייר לחיפושית. נייר שיזכור את הגוף שלה. מסכת מוות למה שלא צריך לזכור (כי הרי החיפושית עדיין כאן! היא חונה בחוץ!). ההידוק של החומר והתבנית שנוצרת הוא, אם כך, יותר מזיכרון של נראות, של טבע. זהו זיכרון של תרבות אשר הולך אחורה עד לשנות השלושים של המאה הקודמת, אבל זהו גם זיכרון של העתק שהוא מקור. כלומר, מדובר בקליפה שעד כמה שתהיה דומה למשהו - לחיפושית - היא גם כל הזמן קורסת לכיוון ה"אין", החסר. אבל גם זה לא מדויק. משום שאם רייצ'ל וויטריד מנציחה את החלל השלילי, את החסר, העבודה של ברק מתייחסת לעולם כחלל החסר; היא מסמנת תוך העתקה את מה שכבר סומן; היא מעתיקה את עצמה לדעת, ומבחינה זו קליפת החיפושית הופכת לקרום שמפעפע פנימה והחוצה - לכזה שמחד מזהה תרבות מוטורית פורמליסטית, דהיינו - כלי רכב, ומאידך לא חדל להדיף ריח שמשהו לא כשורה, שמשהו גנוי, אולי לא מוסרי, בהתפעלות שלנו מהחיפושית ומכישרונה של מלאכת האמנות שהעתיקה אותה; אותו ריח שגרם לסבי וסבתי, שנים ספורות לאחר המלחמה ההיא, להפנות את ראשם כל אימת שהיא - החיפושית - חלפה על פניהם בתל אביב.

עותק נסתר (Bcc blind carbon copy)

ראשי התיבות 'בי סי סי', לפחות מילולית, מתייחסים לטכנולוגיית העתקה אנכרוניסטית; העתקה באמצעות נייר קופי, אחד לאחד. כיום אפשר למצוא את ראשי התיבות האלו בממשק של כל מערכת אי-מייל. בי סי סי היא הפונקציה המאפשרת שליחת הודעה אל מספר רב של מכותבים, באופן שבו רשימת המכותבים אינה מוצגת בגוף ההודעה. במידה רבה מדובר בסוג של "תרמית" שמאפשר הממשק האלקטרוני: כל אחד או אחת יכולים להיות אקסקלוסיביים מתוך מצב של עיוורון לאקסקלוסיביות של האחרים, שקיבלו את אותו מייל ממש. יש בטכנולוגיה שכזו סוג של הפרד ומשול בזעיר אנפין. סוג של טיפוח סובייקטיביות בגרוש: מעין "נשמח לראותך", רק אותך (זכר או נקבה שווים בעיני המייל), המעודד שיתוף

פעולה של הטמנת הראש בחול: "הם שמחים לראות אותי. רק אותי; כי רק שמי מופיע במכותבים". עאלק. וכך, בשמה של יעילות, אופרטיביות אלקטרונית, נקרשת לה תרבות שלמה של עיוורון שמח בחלקו. החיפושית של אלי ברק היא סוג של "עיוורון שמח בחלקו", אבל משוכלל יותר. החיפושית היא תכתובת יחידנית, אישית, טקטילית בוודאי, שאיננה אלא 'בליינד קופי' בחובנו האנכרוניסטי, האנלוגי. אבל יש גם סאב טקסט. שכן החיפושית, עד כמה ש"היא שלנו" (אנחנו לוחשים ומעבירים יד על חמוקי הנייר), מצפינה בחובה אמת דואבת של ריבוי זהויות (של חיפושיות), אשר דומות באופן לא מפתיע אחת לשנייה. מדובר כמובן בריבוי של זהות אחת בלבד. ברק, אם כך, נוגע בלב ליבו של מעשה השכפול; החיפושית, כך נדמה לי, היא מטאפורה, וגם זה כשלעצמו הינו סוג של שיכפול; מטאפורה אודות סובייקטיביות מזויפת, שמעניקה לנו תחושה של "נבחרים" מול המראה בבית, רק על מנת לראות את עצמנו בדיוק נמרץ, שוב ושוב, חונים על אדום לבן בכל קרן פינה.

דני יהב בראון ינואר, 2012